

IAI-DO

Av T. ICHIMURA

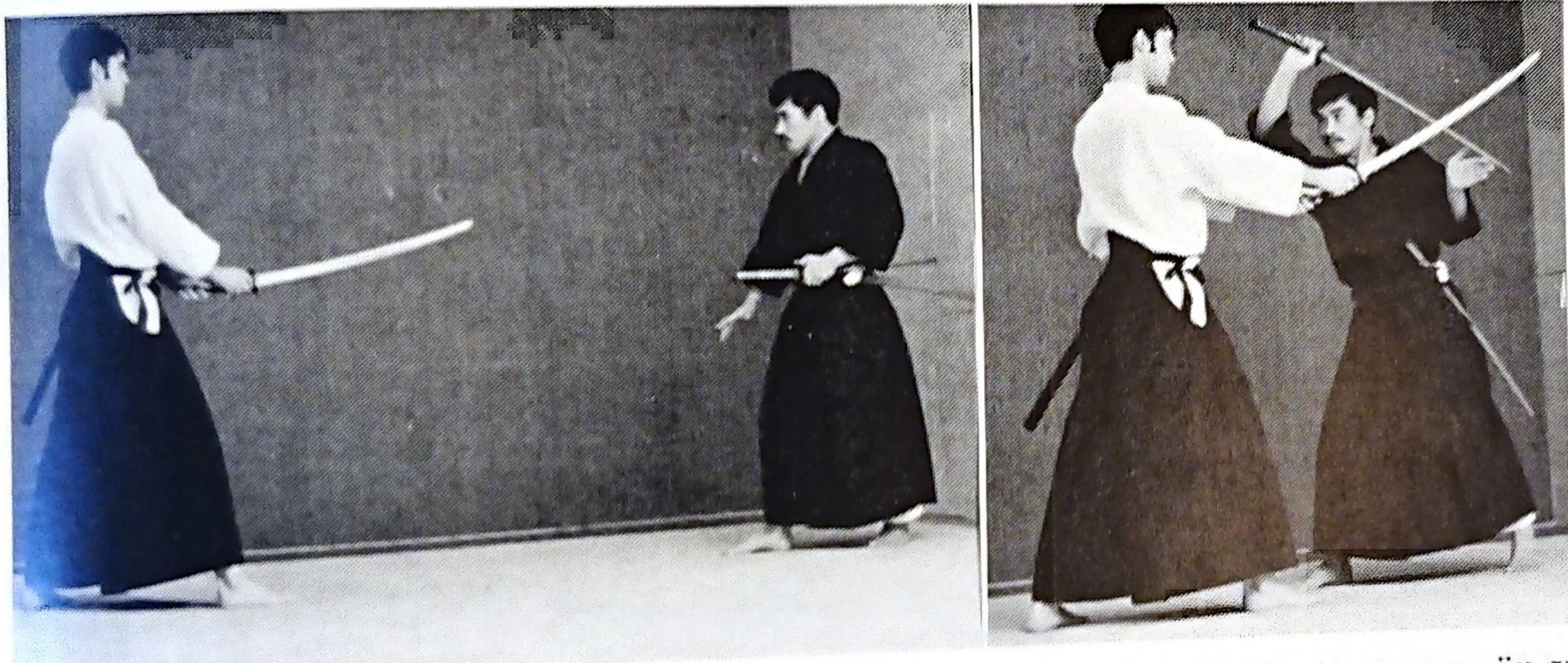
Då svärdet var huvudvapnet i strid var inte bara fäktningen en viktig detalj att behärska utan även konsten att "dra snabbt".

Att kunna dra svärdet snabbt från baljan, med en i alla dess detaljer "tidsekonomisk" rörelse, var ofta förutsättningen för att klara livet. I likhet med cowboyens teknik med revolvern var striden ofta över för den ena parten innan hans svärd hann lämna slidan.

Tekniken att dra snabbt, hugga och returnera klingan i slidan med praktiskt taget samma rörelse kallas IAI-JUTSU.

Lika mycket som för anfall användes IAI-JUTSU för försvar när en anfallande motståndare just skulle till att dra sitt svärd eller hade påbörjat draget eller anföll med draget svärd.

När tiderna förändrades och bruket av svärd i strid blev "omodernt" kom även IAI-JUTSU att föra en tyngande tillvaro ända tills HAYASHIZAKI JINSUKE SHIGENOBU under 1500-talet kom underfund med att det ligger mer i IAI-träningen än att bara dra och hugga snabbt.

Rörelseschemat i IAI-JUTSU hade direkta skönhetsvärden, träningen gav psykisk och fysisk balans och färdigheten — även om den inte skulle komma till praktisk användning — gav utövaren en direkt säkerhets känsla och självförtroende.

Och med detta började man träna IAI-DO, konsten att dra det vördade svärdet, men inte för att strida med det, utan för stilens, formens och konstens egen skull.

I IAI-DO har man varken motståndare (möjligen i sin egen fantasi) eller tävlingar.

För att understryka det sistnämnda har man saktat ned alla snabba rörelser till nästan ultrarapid och istället lagt huvudvikten på ett perfekt detaljutförande och formframställning.

Träningen av IAI-DO sker i form av KATA och utan motståndare. Alla rörelser måste vara lugna och enkla, mjuka men ändå fulla av kraft. Inga muskelspänningar får förekomma och varje "avdelning" i KATA inleds med en stunds absolut stillhet.

Rörelseschemat med svärdet följer den gamla IAI-JUTSU. Tekniken, att lossa klingan, dra den, hugga med den och med en svepande rörelse över huvudet skaka av "blodet" innan klingan stoppas tillbaka i baljan, är densamma som i gamla tider. Men syftet är att syssla med en rörelsekonst där tekniken och svärdet själva endast är "verktygen" i sammanhanget att skapa perfekt rörelseharmonier.

Iai är motsatsen till "tachiai" (att stå med en motståndare framför sig), det vanligaste utgångsläget i sittande ställning. De flesta iaido-tekniker är i "suwariwaza (utföres på huk) men det finns även tekniker som utförs stående.

Under Edo-perioden (1603—1867) genomgick budo en enorm utveckling. Iaido bedrevs och uppskattades främst bland samuraierna, av vilka de flesta också bedrev iaiträning. Antalet iaidoskolor eller ryu var mer än hundra. De flesta av dem har försvunnit, endast ett fåtal finns kvar.

TORI: T. ICHIMURA
UKE: J.-E. CARLSTEDT
Foto: BROR SÖDERMAN

Etiketten som är viktig vid iaidoträning är densamma som forna tiders samuraierna alltid levde efter. Svärdet behandlas ytterst artigt.

Den teknik som presenteras i följande foton är kata nummer 5 enligt stilen Zen-Nihon-iaido-toho, och kallas Kissaki-gaeshi. År 1895 bildades på japanska regeringens påskyndan Dai-Nihon-butokukai vars syfte var att hindra japansk budo och däribland iaido från att dö ut. Man samlade alla speciella iaidotekniker från de olika skolorna till ett enda system, Zen-Nihon-iaido-toho, vilket blev normgivande för iaido-sektionen i Dai-Nihon-butokukai, Zen-Nihon-Iaido-Renmei.

Den iaido jag lärt mig i Japan är Omori-ryu, Araki-ryu, Keishi-ryu, Hasegawa-Eichin-ryu, Koki-ryu och Zen-Nihon-Iaido-toho.